
Slovo úvodem ke konferenci Dějiny staveb 2016

Vážení kolegové, dámy a pánové,

pokud vím, jsme již jen tři, kteří jsme zažili všechny ročníky konference „Dějiny staveb“ pořádané Klubem Augusta Sedláčka, počínaje prvním v roce 2000. Jedním z nás je samozřejmě osobnost, bez které by tyto konference vůbec nevznikly – organizátor Ing. Petr Mikota.

Až do minulého ročníku měly konference některé okolnosti společné, jedna však byla proměnná. K těm opakujícím se náleželo prazvláštní prostředí kombinující na jedné straně šlechtické sídlo s krásným parkem a okolím, na druhé straně bylo pro Nečtiny typické neosobní „školní“ prostředí z poslední adaptace, kde stále ještě jistá doba chyběla do zařazení pod pojem „retro“. Přesto jsme všichni do Nečtin rádi jezdili a těšili se na podvečery na nepohodlných židlích v jídelně či panelárně, kde hodnota diskuzí bohatě vyvažovala špatnou kvalitu tamního „zámeckého“ vína.

Jak výše zmiňuji, jedna okolnost se proměňovala. Ta nejdůležitější. Kvalita nečtinských příspěvků. Díky její stoupající tendenci si vydobily Dějiny staveb své pevné místo v kalendářích desítek našich kolegů.

V pořádání konferencí v Nečtinech však z důvodů technických nebylo možno pokračovat, a tak se Dějiny staveb přenesly přes lesní komplex Manětínské hornatiny do nedalekých Plas.

Proč právě do Plas? Areál je pravděpodobně nejrozsaáhlejší „zastavěnou stavbou“ v Čechách. Je zde názorně vidět, jak vznikál – přímo v nedbalkách, před tím, než byl „oblečen“, tj. dostavěn a omítnut. A navíc toto místo poskytuje mnohé další výhody – přímo naakumulované duchovní prostředí i plejádu architektonických a stavebních fines a lahůdek. Vzpomenou mezi řadou příkladů na neuvěřitelně ladnou křivku Santiniho schodišť, krov prelatury, tesařsky zpracované schodiště v sýpce, šmorce na konventu či pověstný dubový rošt, na kterém tato stavba stojí.

Cesta k uskutečnění od prvních myšlenek k realitě byla záležitostí celé jedné generace. Někteří pamětníci si vzpomenu na sbírku unikátních vesměs středověkých stavebních prvků od arch. Mileny Hauserové, které byly vystaveny na samém začátku devadesátých let v prvním patře na dnešní Stavební fakultě ČVUT. Téměř všichni studenti procházeli pověstnou pracovní kolegou Doc. Michaela Rykla, kde mezi vystavenými historickými stavebními prvky a seminárkami nebylo volného místa. Tehdy kolega často slýchal slova, že pro jeho sbírku je potřeba nalézt vhodné prostory.

Vhodné prostory jsme hledali v letech 2005 až 2006. Bylo jasné, že tehdy proponovaný studijní depozitář stavebních prvků, materiálů a konstrukcí bude vhodnější vybudovat mimo Prahu v širším areálu památkově hodnotného komplexu ve vlastnictví státu. Postupná selekce

pak vyústila na jaře roku 2006 ve výběr Plas. Vše mělo být původně soustředěno výhradně v bývalém pivovaru, později však došlo k několika logickým změnám. Původně zamýšlené využití unikátního hospodářského dvora pro účely vysoké školy se ukázalo jako nereálné, a tak i tento nesmírně cenný areál mohl být zařazen do projektu vytvářeného Centra stavebního dědictví Národního technického muzea. Vše ale v počátcích přípravy studijního depozitáře zásadně ovlivnila nečekaná skutečnost, a to možnost využití finančních fondů Evropské unie pro celkovou realizaci projektu. Pro přihlášku podanou a schválenou v roce 2009 byl celkový záměr rozšířen, především o přípravu expozice stavitelství, dále o dílny prezentující tradiční stavební řemesla a v neposlední řadě i o prostory pro odborná setkávání. Lákavý bonus představovaly nejstarší prostory románsko-goticko-barokní hlavní hospodářské budovy, které byly ponechány bez stavebních úprav a využity pro unikátní expozici stavebně-historického průzkumu.

Na realizaci renovace areálu i přípravě expozice se podílely desítky kolegů a kolegyně jak z Národního technického muzea, tak i z celého širokého oboru. Dnes určitě nejsem sám, kdo se na tato léta dívá jako na pracovní nejnáročnější období svého života. Bylo potřeba koordinovat mnoho souběžných činností ve velmi krátkých realizačních termínech a s dodržáním všech podmínek, které požadovala pravidla dotace.

První ročník konference v Plasích je za námi. Věřím, že se Plasy stanou svými přidanými hodnotami dalším impulsem pro kontinuitu již zavedené značky „Dějiny staveb“ i v budoucnu.

Martin Ebel

Ohlédnutí za nečtinskou konferencí

U příležitosti změny, jež přivádí konání konference Dějiny staveb do Plas a která se promítá také do vnějšího vzhledu tohoto sborníku, snad nebude na škodu pro ty, kteří nejsou pamětníci, ohlédnout se po východiscích a minulosti pořádání tohoto podniku.

Z podnětu zvětšeného předsedy Klubu Augusta Sedláčka (KAS), RNDr. Josefa Milera, a z uvědomění potřeb oboru stavebně-historického průzkumu, pro který se instituce k tomu povolanější zdráhaly vytvořit do té doby chybějící komunikační platformu v podobě periodicky konané konference, přijal na sebe tento úkol KAS. Od počátku bylo záměrem koncepce konference zapojit do odborné kritické a vzájemně obohacující debaty co nejvíce těch, kdo mají k oboru co říci – profesionály i amatéry, a také přivést do kontaktu s tímto prostředím studenty a další mladé adepty. Do jaké míry se to dařilo, zůstává zejména na posouzení účastníků předchozích šestnácti ročníků konference Dějiny staveb. Připomeňme mimo jiné, že na konferenční půdě vznikl záměr založení Sdružení pro stavebněhistorický průzkum, které se pak

stalo partnerem při jejím pořádání. Konání Dějiny staveb v zařízení Západočeské univerzity v Plzni, zámku Nečtiny, šťastně umožnilo spojit pod jednou střechou všechny stránky konferenčního provozu. Svojí odloučeností zámek pomáhal vytvářet jedinečné prostředí živé, zpravidla přátelské a kolegiální komunikace mezi účastníky. Především zachování této hodnoty bychom měli mít na mysli při přenesení konference do Plas, které vyplývá z přirozeného souběhu zájmů dosavadních pořadatelů a Centra stavitelského dědictví Národního technického muzea, které zde konferenci otevírá inspirativní prostředí svých právě dokončených prostor.

„Nečtinské“ období konference připomeňme aspoň soupísem osobností, které se podílely na průběhu jednotlivých ročníků. Věnujme při tom zejména vzpomínku památce těch z nich, které se již odebraly na věčnost.

Jan Anderle

Předsedající konferencí Dějiny staveb v letech 2000-2016 a vedoucí odborných sekcí

rok	předsedající	hrady	kostely	města	lidovky	SHP/ostatní	konstrukce	tech. stavby
2000	Z. Dragoun	T. Durdík	J. Varhaník	M. Hauserová	J. Škabrada	P. Macek		
2001	J. Škabrada	T. Durdík	J. Varhaník	M. Radová	J. Škabrada	P. Macek		
2002	P. Chotěbor	T. Durdík	J. Varhaník	M. Hauserová	J. Škabrada	P. Macek	J. Škabrada	
2003	M. Horyna	J. Anderle	P. Kroupa	V. Razím	J. Škabrada	P. Macek	J. Bláha	
2004	J. Anderle	T. Durdík	J. Sommer	Z. Dragoun	J. Berková	J. Škabrada		
2005	M. Hauserová	T. Durdík	P. Macek	Z. Dragoun	J. Škabrada	J. Anderle	M. Drdácký	
2006	Z. Dragoun	T. Durdík	J. Varhaník	Z. Dragoun	J. Škabrada	M. Rykl		J. Anderle
2007	J. Slavík	T. Durdík	J. Varhaník	D. Merta	J. Škabrada	J. Anderle		P. Domanický
2008	J. Varhaník	T. Durdík	J. Varhaník	M. Hauserová	J. Škabrada		M. Rykl	J. Anderle
2009	T. Karel	T. Durdík	J. Beránek	K. Kibic	J. Škabrada	J. Pešta	J. Škabrada	
2010	E. Vyletová	T. Durdík	J. Slavík	M. Peška	D. Šnejd	J. Anderle		
2011	T. Durdík	T. Durdík	M. Bóna	D. Novotná	J. Škabrada	J. Beránek		
2012	F. R. Václavík	T. Durdík	K. Kibic	J. Anderle	M. Válka	T. Karel	J. Bláha	
2013	K. Kibic	J. Anderle	J. Beránek	D. Merta	K. Foud	M. Solář		
2014	J. Škabrada	V. Knoll	J. Varhaník	J. Slavík	J. Škabrada	T. Karel	J. Anderle	
2015	R. Vřla	M. Plaček	Z. Vácha	D. Merta	M. Válka	J. Štetina		
2016	M. Ebel	J. Anderle	L. Suchý	M. Rykl	K. Foud	J. Pešta		